

Claudius császár orvosa

Univadis, 11. 10. 2024

Kulcsszavak: orvostörténet, Gaius Stertinius Xenophon, Claudius római császár

Forrás Internet-helye:

<https://www.univadis.de/viewarticle/xenophon-und-kaiser-claudius-antike-zur-modernen-medizin-2024a1000hiz?uuid=826f0d83-fbb1-4f7c-89f6-3c04d705bdf4> ; https://en.wikipedia.org/wiki/Gaius_Stertinius_Xenophon

Gaius Stertinius Xenophon (Sz. Kosz szigetén, Kr. e. 10 – Mh. Kr. u. 54 után) görög orvos, tábori orvos, anatómus, tudós. Egyebek között a szívizomról szóló értekezés szerzője. Hazájában nagy tekintélyre tett szert. Többek között II. Heródest (Kr. e. 11 – Kr. u. 44), Júdea és Szamária királyát is kezelte, akit a farkasölő sisakvirág (*Aconitum lycoctonum*) párlatával gyógyított ki súlyos lázából. Heródes ajánlásával lett Claudius orvosa. Rómában polgárjogot nyert, éves honoráriumma 500.000 sestertius, összvagyonja 30 millió sestertius volt. Részt vett a britanniai hadjáratban, katonai kitüntetésben részesült. Római háza egy vízvezetékcső felirata szerint a Caelius dombon állt.

Sikeres életviteli tanácsai mellett sokat foglalkozott a császár bicegésének és dadogásának kezelésével. Egy fehér földitökből (*Bryonia alba*) készített orvosi borral csaknem teljes mértékben megszabadította dadogásától és remegésétől. Csillapítószerrei közé tartozott a vermut, amely antioxidáns és parazitaölő hatásával kiváló szedatívumnak bizonyul.

Kr. u. 54-ben Claudius felesége, Agrippina kísérletet tett férje meggyilkolására. Miután a hírhedt méregkeverőtől, Locusta-tól szerzett méreg nem hozott eredményt, állítólag Xenophon segítségével tette el láb alól a császárt. Tacitus több évtizeddel későbbi leírása szerint az orvos (állítólag a hányás előidézése céljából) egy a kék sisakvirágból (*Aconitum napellus*) kivont méregbe mártott pávatollat tolt le a császár torkán. Az akonitum a „mérgek királynője”, a halálos dózis 2-6 mg tiszta akonitin vagy a növény egy grammja. A halál módja mind a mai napig vitatott, Xenophon szerepe ugyancsak kérdéses maradt. Ennek ellenére az eset mindörökké beárnyékolta hírnevét.

Claudius halála után Xenophon hazatért Kosz szigetére, ahol vagyonából bőkezű adományokkal gazdagította Aszklépiosz szentélyét. Hálából a helyi közösség szobrokat állított neki, arcmását érmekre vészték.